

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 61g/2019

privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 121 și 227 din Codul de
procedură civilă
(excluderea probelor presupuse a fi false)

CHIȘINĂU

5 aprilie 2019

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dnei Raisa APOLSCHII,
dlui Aurel BĂIEȘU,
dlui Corneliu GURIN,
dlui Artur REȘETNICOV,
dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dnei Dina Musteața, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă pe 29 martie 2019,
Înregistrată pe aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 5 aprilie 2019 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolelor 121 și 227 din Codul de procedură civilă, ridicată de către dl avocat Igor Hlopețchi, în dosarul nr. 3-485/2017, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională, pe 29 martie 2019, de către dl judecător Valentin Lastavețchi din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 10 aprilie 2017, dl Igor Hlopețchi, reclamant, a depus o cerere de chemare în judecată cu privire la contestarea actelor administrative, restabilirea în funcție, încasarea salariului pentru absență forțată de la serviciu, repararea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată împotriva Inspectoratului General al Poliției și a Serviciului de Informație și Securitate.

4. În ședința de judecată din 21 martie 2019, dl Igor Hlopețchi și avocatul său, dl Igor Hlopețchi, au solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolelor 121 [pertinența probelor] și 227 [cererea de declarare a probelor ca fiind false] din Codul de procedură civilă.

5. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a dispus trimiterea sesizării la Curtea Constituțională, în vederea soluționării excepției.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

7. Prevederile relevante ale Codului de procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai 2003, sunt următoarele:

Articolul 121 Pertinența probelor

„Instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.”

Articolul 227 Cererea de declarare a probelor ca fiind false

„(1) În cazul în care se declară că proba din dosar este falsă, persoana care a prezentat-o poate cere instanței judecătorești să o excludă ca mijloc de probațiune și să soluționeze cauza în baza altor probe.

(2) Pentru verificarea declarației de defăimare a probei ca fiind falsă, instanța judecătorească poate dispune efectuarea unei expertize sau poate propune părților să prezinte alte probe.

(3) Dacă persoana care defăimează înscrisul indică autorul sau complicele falsului, instanța, printr-o încheiere judecătorească motivată nesusceptibilă de recurs, transmite organului de urmărire penală sau procurorului, în condițiile legislației de procedură penală, proba defăimătoare fără a suspenda examinarea cauzei.

(4) Când cazul nu conține elementele constitutive ale infracțiunii, falsul se va cerceta de instanța civilă prin orice mijloc de probă.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. În argumentarea excepției de neconstituționalitate, autorul consideră că eliminarea probelor declarate nule dintr-un dosar nu implică și pierderea din memoria magistratului a informațiilor cunoscute în baza acestor mijloace de probă.

Păstrarea în materialele cauzei a probelor obținute ilegal ar obliga instanța de judecată să pronunțe o hotărâre pe baza unor informații care nu pot servi ca probe.

9. Astfel, potrivit autorului excepției, prevederile contestate fac abstracție de egalitatea în fața legii și de accesul liber la justiție, deoarece acordă dreptul de a solicita excluderea probei doar părții care a prezentat proba pretinsă a fi falsă, dezavantajând în mod arbitrar și disproportionat partea adversă.

10. În opinia sa, prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 4, 6, 16, 20 și 26 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură civilă, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către dl avocat Igor Hlopețchi, în dosarul nr. 3-485/2017, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

14. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolele 121 și 227 din Codul de procedură civilă.

15. Examinând sesizarea, Curtea reține că autorul acesteia pune la baza ei două motive. Astfel, potrivit celui dintâi motiv, textele de lege contestate determină instanța de judecată să hotărască pe baza unor probe ilegale, iar cel de-al doilea motiv invocat este că aceste texte afectează dreptul la un proces echitabil al justițiabilului prin imposibilitatea de a-i solicita instanței excluderea unei probe, pretins a fi falsă.

16. În continuare, având în vedere argumentele autorului excepției, care a susținut aplicabilitatea articolului 20 din Constituție în cazul excluderii din conținutul cauzei civile a probelor obținute ilegal, Curtea va examina dacă un asemenea drept este protejat în virtutea articolului menționat.

17. Curtea reiterează că articolul 20 din Constituție, care garantează dreptul de acces liber la justiție, își găsește corespondența în dispozițiile articolului 6 § 1 din Convenție.

18. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a menționat că, de vreme ce articolul 6 § 1 din Convenție garantează dreptul la un proces echitabil, acesta nu stabilește anumite reguli privind admisibilitatea probelor. Atât admisibilitatea probelor, cât și evaluarea lor constituie, în primul rând, o problemă de reglementare în legislația națională și este de competența instanțelor naționale să evalueze dovezile din fața lor (a se vedea *Lhermitte v. Belgia* [MC], 29 noiembrie 2016, § 83).

19. În acest sens, este relevantă chiar jurisprudența Curții Europene în materie penală având în vedere argumentul *a fortiori*. Or, dacă o anumită practică este permisă în materie penală, cu atât mai mult aceasta este permisă în materie civilă. Astfel, într-o serie de cauze în care a examinat utilizarea unor probe obținute în mod ilegal [a se vedea *Khan v. Regatul Unit*, 12 mai 2000 (utilizarea înregistrărilor secrete), *Perry v. Regatul Unit* (dec.), 26 septembrie 2002 (supravegherea video) și

Lee Davies v. Belgia, 28 iulie 2009 (percheziție parțial necorespunzătoare)], Curtea Europeană a reținut că folosirea unor înregistrări secrete nu încalcă articolul 6 din Convenție, chiar dacă acestea pot încălca normele de drept național sau articolul 8 din Convenție, atât timp cât înregistrările obținute astfel nu sunt folosite într-o măsură decisivă sau crucială la condamnarea inculpatului. Făcând trimitere în mod special la admiterea înregistrărilor secrete, Curtea a notat că reclamantul a beneficiat din plin de posibilitatea de a contesta atât autenticitatea, cât și utilizarea înregistrării (*Khan v. Regatul Unit*, §§ 35-38).

20. În alte cauze (a se vedea *Al-Khawaja and Tahery v. Regatul Unit* [MC], 15 decembrie 2011, *Schatschaschwili v. Germania* [MC], 15 decembrie 2015 și *Dimitrov și Momin v. Bulgaria*, 7 iunie 2018) Curtea Europeană a analizat dacă condamnarea s-a bazat în totalitate pe o probă care a constituit singurul motiv sau un factor determinant, pentru soluție verificând, totodată, dacă legislația națională conținea suficiente garanții procedurale care să asigure corectitudinea unui proces în ansamblu.

21. Curtea nu poate reține argumentele autorului referitoare la excluderea probelor false din dosar, deoarece inadmisibilitatea probei stabilită la etapa judecării cauzei civile impune instanței obligația de a nu ține cont de aceasta la adoptarea deciziei sale. Curtea menționează că această concluzie rezultă în mod cert din prevederile articolului 117 alin. (3) din Codul de procedură civilă, care menționează că probele obținute cu încălcarea legii nu au forță probatorie și nu pot fi puse de instanță în temeiul hotărârii. *Ab absurdo*, s-ar putea spune că memoria judecătorului ar păstra, totuși, și urmele unei probe excluse fizic din dosarul cauzei.

22. Indiferent de existența unei pretense urme în memoria judecătorului cu privire la o probă care nu a fost exclusă fizic din dosarul cauzei, partea opusă poate contesta hotărârea instanței în fața unei instanțe superioare. Prin urmare, Curtea consideră că nu este afectat caracterul corect al procesului. Există garanții procedurale suficiente, din perspectiva articolului 20 din Constituție.

23. Cu privire la capătul sesizării referitor la articolul 227 din Codul de procedură civilă, Curtea reține că părțile dispun de mijloace procedurale suficiente conform articolului 56 din Codul de procedură civilă pentru a contesta probele pe care nu le consideră admisibile.

24. Având în vedere cele menționate, Curtea reține că excepția de neconstituționalitate este nefondată.

Din aceste motive, în baza articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 121 și 227 din Codul de procedură civilă, ridicată de către dl avocat Igor Hlopețchi, în dosarul nr. 3-485/2017, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

*Chișinău, 5 aprilie 2019
DCC nr. 47
Dosarul nr. 61g/2019*